

8

MANTIK/
MUHAKEME
serisi

SÖZEL YETENEK
AKIL YÜRÜTME

Bejin Tahmini
Yayınları

Doç. Dr. Muhammed Ali YILDIZ
Nebile Kübra ŞENGÜL

Windows'u Etkin
Kullanıcı olarak

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

8

MANTIK/ MUHAKEME serisi

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

Kazanım Şifresi

Her kazanım ile ilgili sınavlarda nasıl sorular çıktığı veya çıkabileceği hakkında bilgi verilir. Bu soruların çözüm taktikleri anlatılır.

Çıkmış Sorular

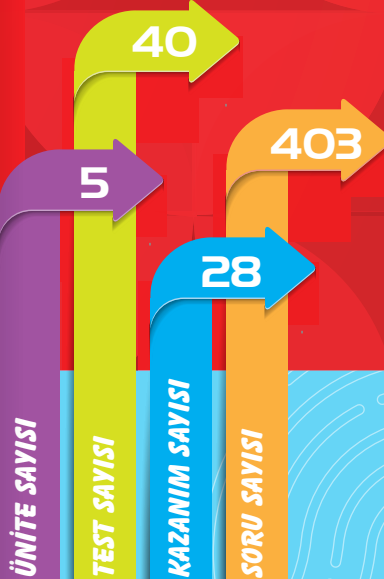
Her kazanımın yanında çıkmış sorular ve çözümleri bulunur. Çözümlerde sorunun hangi taktikle çözüldüğü anlatılır.

Kazanım Testleri

Her kazanım için ayrı ayrı bulunan testler konunun pekiştirilmesini sağlar.

Ünite Testleri

Ünite sonlarında bulunan ünite testleri birkaç kazanımın birlikte bulunduğu soruları içermektedir. Öğrencilerin birden fazla bilgiyi birlikte kullanabilmesi amaçlanmıştır.

Beyin Takımı
Yayınları

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

190719 – B2

ISBN: 978 – 605 – 7585 – 34 – 9

Genel Yayın Koordinatörü

Selim AKGÜL

Yazarlar

Doç. Dr. Muhammed Ali YILDIZ, Nebile Kübra ŞENGÜL

Editör

Osman KULA

Rehberlik Uzmanı

Ayça AKTAŞ DEMİRCAN

Dizgi

Beyin Takımı Yayınları Dizgi Birimi

Basım Yeri

BEYİN TAKIMI YAYINLARI

Ostim Mahallesi, Enerji Caddesi, 1207. Sokak 3/ C-D Ostim / Yenimahalle / ANKARA

İletişim: (0850) 302 20 90 - (0549) 814 44 13

Ön söz

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki kitap, sizi sınavlarda hedeflediğiniz başarıya ulaştırmak için tasarlandı. Bu kitap sayesinde başarı kapıları sizin için ardına kadar açılacak ve hedeflediğiniz başarıyı yakalamak sizin için kolay olacaktır.

Mantık, muhakeme, analiz ve sentez gerektiren soruların sorulduğu LGS’de başarılı olmak için bu yeteneklerin geliştirilmesi gerekir. “Beyin Takımı” ekibi olarak yeni nesil sorularla oluşturduğumuz bu eserlerde yeni nesil sorulara yer vererek bunların nasıl çözüleceğini öğretmeye çalıştık. Bunun için de kitabımızda şu bölümlere yer verdik:

“Rehberlik” bölümünde soruların daha kolay anlaşılması ve yorumlanması için yöntemler anlatıldı.

Kazanım merkezli hazırlanan bu eserde her ünitenin kazanımları tek tek işlendi. “Kazanımın Şifresi” bölümünde kazanımla ilgili soruların kolay bir şekilde çözülmesinin yöntemleri üzerinde duruldu. Önemli ipuçları verilerek soruların daha kısa süre içerisinde ve doğru olarak çözülmesinin yolları gösterildi.

“Örnek Soru” bölümünde daha önce sınavlarda çıkmış sorulara yer verildi. Sorunun altında ayrıntılı çözümü verildi.

“Kazanım Testi” bölümünde sadece o kazanımla ilgili sorulara yer verilerek kazanımın tam olarak öğrenilmesi amaçlandı. Bu sayede o kazanımla ilgili çıkabilecek tüm soru tiplerini öğrencinin görmesi sağlandı.

“Ünite Testi” bölümünde daha önce işlenen kazanımların iyice içselleştirilmesi amaçlandı. Bol miktarda soruyu içeren bu bölümde özellikle birkaç kazanımla ilgisi olan soru tiplerine sıkça yer verildi.

Farklı bir anlayış ve yöntemle oluşturulan bu kitap, ayrıntılı konu anlatımlarına gerek bırakmadan pratik yollarla kısa sürede konuyu öğrenmenizi ve soruları çözmenizi sağlayacaktır.

Hayallerinizin anahtarını elinizden bırakmayın.

Selim AKGÜL
Genel Yayın Koordinatörü

Bu kitaptan en iyi verimi alabilmek için,

- Kazanımın şifresi bölümünü dikkatli bir şekilde okumaya
- Örnek soruların izlediği çözüm yollarını anlamaya
- Testlerdeki soru kalıplarını incelemeye
- Süre tutarak çalışmaya özen göstermelisiniz.

Rehberlik başlığı altında aşağıdaki konuları bulacaksınız.

- ➔ Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde hangi konulara çalışmalısınız?
- ➔ Konulara çalışırken bilmeniz gereken kavramlar nelerdir?
- ➔ Kendini gerçekleştirmek ne demektir?
- ➔ Verimli ders çalışabilmek için nelere dikkat etmelisiniz?
- ➔ Öğrenmek için etkin okuma nasıl yapılır?
- ➔ Öğrenmek için etkin dinleme nasıl yapılır?
- ➔ Sınav esnasında ne yapılmalı?

Kendinizi tanıma ve gerçekleştirme yolunda ilk barışı kendinizle yapmalısınız.
Unutmayın ki gerçek arayış içinde olan kişi kendisini arayan kişidir.

UNUTMAYALIM

- ◆ Kendimizi ne kadar iyi tanırsak hayatta ne istediğimizi o kadar iyi bilir ve mutlu oluruz.

Sınavda Başarılar Dileriz.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: KADER İNANCI

Kader ve Kaza İnancı	9
İnsanın İradesi ve Kader	14
Kaderle İlgili Kavramlar	19
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.).....	24
Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı.....	24
Ünite Testi.....	27

2. ÜNİTE: ZEKÂT VE SADAKA

İslam'ın Paylaşmaya ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem	37
Zekat ve Sadaka İbadeti	37
Zekat ve Sakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları	37
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.).....	46
Bir Sure Tanıyorum: Maun Suresi ve Anlamı	46
Ünite Testi.....	49

3. ÜNİTE: DİN VE HAYAT

Din, Birey ve Toplum.....	57
Dinin Temel Gayesi	57
Bir Peygamber Tanıyorum Hz. Yusuf (a.s.).....	62
Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı	62
Ünite Testi.....	65

4. ÜNİTE: HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği	75
Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu	75
Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi	78
Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki Cesaret ve Kararlılığı	78
Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti	81
Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Deęer Vermesi	81
Bir Sure Tanıyorum: Kureş Suresi ve Anlamı	81
Ünite Testi	84

5. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ

İslam Dininin Temel Kaynakları	93
Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları	93
Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri	98
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz.Nuh (a.s.)	98
Ünite Testi	101

CEVAP ANAHTARI	109
-----------------------------	------------

KADER İNANCI

Kazanımlar

- 8.1.1 : Kader ve kaza inancını ayet ve hadislerle açıklar.
- 8.1.2 : İnsanın ilmi, iradesi, sorumluluğu ile kader arasında ilişki kurar.
- 8.1.3 : Kaza ve kader ile ilgili kavramları analiz eder.
- 8.1.4 : Toplumda kader ve kaza ile ilgili yaygın olan yanlış anlayışları sorgular.
- 8.1.5 : Hz. Musa'nın (a.s.) hayatını ana hatlarıyla tanıtır.
- 8.1.6 : Ayet el-Kürsi'yi okur, anlamını söyler.

Kendini Gerçekleştirmek;

- Kim olduğunu ve neler yapabileceğini bilmektir.
- İnsanlara ve kendine saygı duymaktır.
- Değişime ve gelişime ayak uydurmaktır.
- Çevreyle iyi iletişim kurabilmektir.
- Olumlu ve olumsuz özellikleriyle kendini tanımdır.

Kendinizi tanıma ve gerçekleştirme yolunda ilk barışı kendinizle yapmalısınız. Unutmayın ki gerçek arayış içinde olan kişi kendisini arayan kişidir.

UNUTMAYALIM

- Amaçlarınızı ne kadar iyi belirler ve yeteneklerinizi ne kadar iyi ortaya koyarsanız kendinizi o kadar güzel ifade edersiniz.

BU ÜNİTEDE;

Fiziksel Yasalar
Biyolojik Yasalar
Toplumsal Yasalar

→ Yasaların özelliklerini iyi bilmelisiniz.

Ayet el-Kürsi'nin okunuşunu ve anlamını iyi bilmelisiniz.

Bu Ünite İçerisinde Bilinmesi Gereken Kavramlar

kaza	kader	ömür	irade	emek
tevekkül	ecel	sünnetullah	sorumluluk	
rızık	külli irade	cüzi irade		
başarı ve başarısızlık	hastalık ve sağlık			

Kazanım

8.1.1 : Kader ve kaza inancını ayet ve hadislerle açıklar.

Kazanımın Şifresi

- Kadere ve kazaya iman etmek İslam dininin temel inanç esaslarındandır.
- **Kader**, kelime olarak bir şeye gücü yetmek, biçimlendirmek, planlamak, ölçü ile yapmak, kıymetini bilmek, mukayese etmek ve düzen demek olup, Allah'ın sonsuz ilmiyle her şeyi bilmesi, bir ölçüyle programlaması ve takdir etmesi demektir.
- **Kaza**, kelime olarak hükmetmek, emretmek, gerçekleştirmek ve yaratmak demek olup, Allah'ın ezelde programladığı ve takdir ettiği şeylerin yeri ve zamanı gelince gerçekleşmesi demektir. Buna göre suyun kaldırma kuvveti kadere örnek olarak verilirken, gemilerin batmadan suda yüzmesi kazaya örnek verilebilir.
- Allah (c.c.), her şeyi bir ölçüyle programlamış ve yaratmıştır. Bu ölçülü yaratılış varlıkların uyumlu bir sistem oluşturmasını sağlar. Örneğin, dünyanın güneşin etrafında dönmesiyle mevsimlerin oluşması, kendi eksenini etrafında dönmesiyle gece ve gündüzün oluşması bu ölçülü yaratılışa örnek gösterilebilir.
- Allah (c.c.), kader planını ve kâinattaki düzeni belli yasalar çerçevesinde yaratmıştır. Buna göre evrendeki her şey fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalarla oluşur ve varlığını devam ettirir. Allah'ın evrendeki düzeni sağlamak için koyduğu bu yasalara **sünnetullah** veya **adetullah** denir.

Fiziksel yasalar	Biyolojik yasalar	Toplumsal yasalar
Maddenin oluşumu ve yapısı ile maddeler arası ilişkileri oluşturan kurallar bütünüdür. Deney yoluyla incelenebilen fiziksel yasalar, doğayı anlamamıza, fiziksel olayların neden ve sonuçlarını öğrenmemize olanak sağlar. Dünya'nın Güneş'in etrafında dönmesi fiziksel yasalara örnek gösterilebilir.	Canlıların üremesi, doğması ve gelişmesi ile ilgili yasalardır. İnsan, bitki ve hayvan gibi canlı varlıkların yapılarını, yaratılışları ile ilgili gerçekleşen olayları konu edinir. Bitkilerin fotosentez yapması biyolojik yasalara örnek olarak gösterilebilir.	Toplumsal olaylar arasındaki sebep sonuç ilişkisini konu edinir. Bu yasalara uygun şekilde yaşamak toplumda düzenin oluşmasına katkı sağlar. Örneğin, adaletin olduğu toplumlarda huzurun artması toplumsal yasalara örnek gösterilebilir.

ÖRNEK

Yetiştirdiği mısırlarla her yıl “en kaliteli mısır” ödülünü alan bir çiftçi bu mısırların tohumlarını, ekmeleri için komşularına da dağıtmaktadır. Bunu öğrenen bir gazeteci, çiftçiye şöyle sorar: “Seninle her yıl aynı yarışmaya giren komşularına, kaliteli tohumlarından vermeyi nasıl göze alabiliyorsun?” Çiftçi şu cevabı verir: “Yoksa bilmiyor musunuz? Olgunlaşan mısırların polenleri farklı yollarla tarlalara dağılır. Eğer komşularım kalitesiz mısır yetiştirirse benim ürettiğim mısırların kalitesinde çapraz tozlaşmanın etkisiyle her geçen yıl düşer. Kaliteli mısır yetiştirmek istiyorsam komşularıma da kaliteli mısır yetiştirmeleri için yardım etmeliyim.”

Bu çiftçinin, farklı tarlaları bir bütünü parçaları olarak görmesi gibi Hz. Muhammed (s.a.v.) de Müslümanları aynı beden organları olarak görür. Organlar arasındaki bağ ne kadar sağlıklı ve güçlü olursa beden de o derece güçlü olur. Bu sebeple İslam dini, insanların birbirleriyle yardımlaşmasını, dayanışma içinde olmasını ve iyi ilişkiler kurmasını ister.

Bu metin, evrendeki;

I. toplumsal   II. biyolojik   III. fiziksel

yasalardan hangileriyle ilgili bilgi içermektedir?

A) Yalnız I.   B) Yalnız III.   C) I ve II.   D) I, II ve III.

2018-2019 Mart

ÇÖZÜM

Soruda mısır tohumlarının ekilmesi biyolojik yasalarla ilgiliyken bu tohumları komşularına ve çevresine dağıtması da toplumsal yardımlaşmaya örnek olduğundan toplumsal yasalarla ilgilidir. Buna göre bu metin evrendeki biyolojik ve toplumsal yasalarla ilgili bilgi içermektedir. Buna göre cevabımız C seçeneğidir.

Cevap C

1. Allah (c.c.) evreni mükemmel bir uyum ve düzenle yaratmakla kalmamış evrende yaşayan tüm canlıları da bir sistem ve ölçüyle yaratmıştır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi insanın yaratılışındaki ölçü ve düzene dikkat çekmektedir?

- A) "Geceyi ve gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı yaratan odur. Her biri bir yörüngede hareket etmektedir."
(Enbiyâ suresi, 33. ayet)
- B) "Gökten bir ölçüye göre suyu indiren odur. Biz onunla (kupkuru), ölü bir memlekete hayat veririz..."
(Zuhruf suresi, 11. ayet)
- C) "O (Rabb) ki seni yarattı. Sana düzgün ve ölçülü bir biçim verdi."
(İnfitâr suresi, 7. ayet)
- D) "Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan odur. Geceyi de gündüzün üzerine o örtüyor. Şüphesiz bütün bunlarda düşünen bir toplum için ibretler vardır."
(Ra'd suresi, 3. ayet)

2. "Güneş ve Ay bir hesaba göre (hareket etmekte) dir. Yıldızlar ve ağaçlar (Allah'a) secde ederler. (Allah'ın koyduğu ölçülere göre hareket ederler.) Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın."

(Rahmân suresi, 5 - 8. ayetler)

Verilen ayetlerde Yüce Allah'ın insanlara vermek istediği asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâinattaki bazı varlıkların bir ölçüyle yaratıldığı
- B) İnsanın kâinattaki dengeyi sarsmayacak şekilde hareket etmesi gerektiği
- C) Yeryüzünün canlıların yaşamına uygun bir biçimde yaratıldığı
- D) Evrendeki varlıkların düzenli bir sistem oluşturduğu

3. • "...Onun katında her şey bir ölçü (miktar) ileler."
(Ra'd suresi, 8. ayet)
- "...Her şeyi yaratıp ona bir nizam veren ve mukadderatını tayin eden Allah, yüceler yücesidir."
(Furkan suresi, 2. ayet)
- "De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez..."
(Tevbe suresi, 51. ayet)

Verilen ayetler bir başlık altında değerlendirilmek istendiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) Kader
C) Tevekkül
- B) Cüzi irade
D) Nasip

4. "Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler ve şöyle derler: Rabb' imiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen yücesin. Bizi cehennem azabından koru!"

(Âl-i İmrân suresi, 191. ayet)

Verilen ayete göre;

- I. İman edenler Allah'ın yarattıklarından ders çıkarır.
- II. Allah insanın kâinattaki uyum üzerine düşünmesini ister.
- III. Yaratılan her varlık belli bir amaç için yaratılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.
C) II ve III.
- B) I ve III.
D) I, II ve III.

5. Allah'ın (c.c) her şeyi belli bir ölçü, düzen ve uyumla programlamasına kader denir.

Buna göre aşağıda verilenlerden hangisi kadere örnektir?

- A) Bir bebeğin doğumu
- B) Bir yaşlının ölümü
- C) Bir trafik kazasının meydana gelmesi
- D) Bir insanın oksijene ihtiyaç duyan yapıda yaratılması

6. I. “(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik...”
(Mürselât suresi, 20 - 23. ayetler)
- II. “Onlara, kendilerinden öncekilerin Nuh, Ad, Semud kavminin, İbrahim kavminin, Medyen ahalisinin ve yerle bir olan şehirlerin haberi gelmedi mi? Onlara peygamberleri apaçık deliller getirmişlerdi. Demek ki Allah, onlara zulmediyor değildi, ama onlar kendi nefislerine zulmetmekteydi.”
(Tevbe suresi, 70. ayet)
- III. “Onun varlığının delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir.”
(Şûrâ suresi, 32. ayet)

Bu ayetler sırasıyla aşağıdaki evrensel yasalardan hangilerine örnek oluşturur?

	I	II	III
A)	Biyolojik	Fiziksel	Kimyasal
B)	Fiziksel	Sosyolojik	Toplumsal
C)	Biyolojik	Toplumsal	Fiziksel
D)	Toplumsal	Fiziksel	Biyolojik

7. • “Görmediniz mi, Allah yedi göğü birbiriyle uyumlu olarak nasıl yaratmıştır.”
(Nuh suresi, 15. ayet)
- “...Her şeyi yaratmış, ona bir ölçü, biçim ve düzen vermiştir.”
(Furkan suresi, 2. ayet)

Verilen ayetlerin işaret ettiği ortak mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah gökleri yaratıp düzene koymuştur.
B) Yaratma sürekli olarak devam eder.
C) Allah her şeyi bir ölçüye göre yaratmıştır.
D) Allah'ın yarattığı tüm varlıklar sonludur.
8. I. Güneş ve dünya arasındaki mesafenin en uygun oranda olması
II. Balıkların solunum yapabilmek için solungaçlı yaratılması
III. Bazı hayvanların kış uykusuna yatması
IV. Yanlış arazi kullanımı sonucu toprak erozyonunun olması
- Numaralanmış olarak verilen örneklerden hangileri evrendeki ölçü ve düzen ile ilgilidir?**
- A) I ve II.   B) II ve III.
C) I, II ve III.   D) III ve IV.

9. I. Sözlükte ölçü, miktar, düzen anlamlarına gelir.
II. Yüce Allah'ın, ezelden ebede kadar olacak her şeyin zamanını ve yerini, niteliklerini, ezeli ilmiyle bilip takdir etmesi demektir.
III. Kâinattaki tüm olayları belli bir ölçüye göre düzenleyip programlayan külli iradeyi ifade eder.
IV. Allah'ın ezelde irade ve takdir ettiği şeylerin zamanı gelince uygun biçimde gerçekleşmesidir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi doğrudan kader ile ilgili değildir?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

10. “Gökleri yedi kat yaratan odur. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bir bak bir bozukluk görüyor musun?”

(Mülk suresi, 3. ayet)

Verilen ayetten hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kâinattaki her şey bir tesadüf eseri meydana gelmiştir.
B) Allah, her şeyi bir ölçü ile yaratmıştır.
C) Allah, evrendeki varlıkları uyumlu bir sistemle yaratmıştır.
D) Allah, Kur'an-ı Kerim'de kâinattaki düzene dikkat çekmiştir.

1. Biz hiç farkında değilken vücudumuz içerisinde milyonlarca iş yerine getirilir. Bunların birçoğu, birkaç dakikalığına bile aksaklık gösterdiği takdirde insanda tamiri imkânsız hastalıklara hatta ölüme yol açabilir. Yüce Allah, bedenimizin hem içinde hem de dış görünümünde sayısız iman delilini insan için sergilemektedir. İnsan bedeninin yalnızca dış görünümüne bakıldığında dahi Yüce Allah'ın mükemmel sanatı hemen görülebilir. Her insanda mevcut olan vücut simetrisi; iki kolun, iki bacağın olması, gövdenin kollara, bacaklara ve başa olan orantısı ilk bakışta dikkat çekecek derecede muntazamdır. Bu orantıların her biri Allah tarafından tam bir uyum üzerine kurulmuştur. Dış görünümüyle mükemmel bir yaratılışa sahip olan insanın içinde de apayrı olaylar gerçekleşir, kendisinin hiç farkında olmadığı binlerce mucize peşpeşe meydana gelir. Beyinden karaciğere, safra kesesinden böbreklere kadar her organ bu kusursuz işleyişe sahiptir. Organlarda ve vücut içi sistemlerin işleyişinde görülen tüm olaylar şaşırtıcı bir düzen ve ahenk içinde oluşur. Vücudumuz içinde her an yaşanan bu düzen, ahenk ve inceliği anlatmak için belki yüzlerce örnek verilebilir.

Bu parça en uygun bir şekilde aşağıdaki ayetlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) "Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik."
(Şuarâ suresi, 7. ayet)
- B) "Onlara bir delil de gecedir ki biz ondan gündüzü sıyırıp çekeriz de birden karanlığa gömülürler. Güneş de (bir delildir onlara) akar gider yörüngesinde. İşte bu çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın yaratmasıdır..."
(Yasin suresi, 37 - 40. ayetler)
- C) "O Rabb ki seni yarattı. Sana düzgün ve ölçülü bir biçim verdi."
(İnfitâr suresi, 7. ayet)
- D) "Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan O'dur..."
(Ra'd suresi, 3. ayet)

2. Allah evrendeki düzen ve işleyişi bir takım yasalara bağlamıştır. Bunlar fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalardır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi fiziksel yasa ile ilgilidir?

- A) "Bilmez misin ki Allah, geceyi gündüze ve gündüzü geceye katmaktadır. Güneş'i ve Ay'ı da buyruğu altına almıştır. Bunların her biri belli bir vâdeye kadar hareketine devam eder. Ve Allah, yaptıklarınızdan tamamen haberdardır."
(Lokman suresi, 29. ayet)
- B) "...Her şeyi yaratmış, ona bir ölçü, biçim ve düzen vermiştir."
(Furkan suresi, 2. ayet)
- C) "O, insanı alaktan (embriyodan) yarattı."
(Alak suresi, 2. ayet)
- D) "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur."
(İsrâ suresi, 36. ayet)

3. Aşağıdaki ayetlerden hangisinde biyolojik yasalardan da bahsedilmektedir?

- A) "Onlara bir delil de gecedir ki biz ondan gündüzü sıyırıp çekeriz de birden karanlığa gömülürler. Güneş de (bir delildir onlara), akar gider yörüngesinde. İşte bu çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın yaratmasıdır..."
(Yasin suresi, 37 - 40. ayetler)
- B) "Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..."
(Fâtır suresi, 44. ayet)
- C) "Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan odur. Geceyi de gündüzün üzerine o örtüyor. Şüphesiz bütün bunlarda düşünen bir toplum için ibretler vardır."
(Ra'd suresi, 3. ayet)
- D) "Allah, gökleri ve yeri yerli yerince yaratmıştır. Böylece herkes kazancına göre karşılık görür. Onlara haksızlık edilmez."
(Câsiye suresi, 22. ayet)

4. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni Sümeyye Hanım 8/A sınıfında evrensel yasalar konuyla ilgili ders anlatmaktadır: "Bu yasaları idrak etmek, insanların sosyal hayatta uyum içerisinde yaşamasını sağlar. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerine, haklarına özen göstermelerini ve birbirlerine zarar verici davranışlardan kaçınmalarını sağlar."

Öğretmen Sümeyye Hanım anlattığı konuyla ilgili bir de örnek ayet söylemek istemiştir.

Buna göre Öğretmen Sümeyye Hanım aşağıdaki ayetlerden hangisini söylemelidir?

- A) "Kim zerre miktarı hayır işlemişse onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür."
(Zilzal suresi, 7-8. ayetler)
- B) "(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik..."
(Mürselât suresi, 20, 23. ayetler)
- C) "Allah'ın göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkanları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi?"
(Lokman suresi, 20. ayet)
- D) "Onlara kendilerinden öncekilerin, Nuh, Ad ve Semud kavminin, İbrahim kavminin, Medyen ve altüst olmuş şehirler halkının haberleri gelmedi mi? Peygamberi onlara apaçık delillerle gelmişlerdi. Allah, onlara zulmediyor değil. Ama onlar, kendilerine zulmediyorlardı."
(Tevbe suresi, 70. ayet)

5. Allah'ın her şeyi belli bir ölçü, düzen ve uyum içinde programlaması olarak ifade edilen kavramdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen metne örnek olarak gösterilebilir?

- A) Dün gece ay tutulmasının yaşanması
B) Karın yağmaya başlaması
C) Dünya'nın Güneş'in etrafında bir tam tur dönüşüyle mevsimlerin oluşmasının Allah tarafından planlanması
D) Bu sabah güneşin 06.06'da doğması

6. I. Sünnetullah Allah'ın evrene koymuş olduğu yasalarıdır.
II. Sünnetullah asla değişmez.
III. Sünnetullah dikkate alınmazsa toplumlarda bozulmalar meydana gelir.
IV. Sünnetullah Hz. Muhammed'in söz, fiil ve davranışlarıdır.

Sünnetullah ile ilgili numaralanmış ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II.   B) III ve IV.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

7. Rengârenk çiçekleri olan lale, soğanlı bir bitkidir. Sonbaharda dikilen lale soğanı bitki verdikten sonra çürür ve yerine yeni bir lale soğanı oluşur. Kışın soğuktan toprağın altına çekilen lale soğanı ilkbaharda yeniden çiçek açar.

Verilen metin evrendeki yasalardan hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Biyolojik yasalar
B) Fiziksel yasalar
C) Psikolojik yasalar
D) Toplumsal yasalar

8. "Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..."

(Fâtır suresi, 44. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi verilen ayetin işaret ettiği yasanın tanımıdır?

- A) İnsan, bitki ve hayvanların yapısı, korunması, gelişmesiyle ilgili yasalardır.
B) İnsanın zorlama ve baskı olmadan kendi iradesiyle karar vermesidir.
C) Toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalardır.
D) İnsanın, kendisine, ailesine ve topluma faydalı olmak için gösterdiği bedensel ve zihinsel çabadır.

Kazanım

8.1.2 : İnsanın ilmi, iradesi, sorumluluğu ile kader arasında ilişki kurar.

Kazanımın Şifresi

- Bu kazanım kader inancının temelini oluşturur. İnsanın iradesinin kaderdeki rolünü anlamak soruların çözümünü kolaylaştıracaktır.
- Allah insana akıl ve irade vermiştir. Akıl ve irade insanı diğer varlıklardan ayıran iki temel özelliğidir.

İrade, insanın karar verme gücü demektir.

Akıl, insanın iyiyi, kötüyü ayırt edebilme kabiliyetidir.

- İnsan akli ve iradesi sayesinde doğruyu yanlışa tercih edebilir. Bu sebeple yaptığı her tercihten sorumlu bir varlıktır.
- Ayrıca Allah insanın kaderini planlarken zorunlu ve seçime dayalı iki alan belirlemiştir.

Küllî irade, Allah'ın iradesidir. Kaderdeki zorunlu alanı ifade eder.

Cüzi irade, insanın iradesidir. Kaderdeki seçime dayalı alanı ifade eder.

- İnsan cüzi iradesiyle Allah'ın belirlediği sınırlar içinde her türlü davranışı seçebilir ve gerçekleştirebilir. Özgür iradeyle seçebildiği söz, fiil ve davranışlarından sorumludur.
- “Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur, kim de doğruluktan saparsa kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü üstlenmez...”

(İsra suresi, 15. ayet)

ÖRNEK

Dere yatağına ev yapan Mustafa Bey yaşanan sel felaketinden sonra “Ne yapayım? Kaderim böyleymiş.” diye yakınır.

Buna göre onun kader anlayışıyla ilgili,

- Kaderi pasif bir duruş olarak görmüştür.
- Kaderde, insanın sorumluluğunun olmadığına inanmıştır.
- Kaderi, önünde duramayacağı bir güce boyun eğme olarak anlamıştır.

sonuçlarından hangileri çıkarılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

2018 - 2019 Aralık

ÇÖZÜM

Soruda gerekli önlemleri almayıp tüm sorumluluğu kadere yüklemek isteyen bir insandan söz edilmektedir. Buna göre bu kişinin kader anlayışında, kaderi pasif bir duruş olarak görmüş, insanın sorumluluğu olmadığına inanmış ve kaderi önünde duramayacağı bir güce boyun eğme olarak anlamıştır. Bu açıklamalara göre cevabımız D seçeneğidir.

Cevap D

